

ELTE Tanévnyitó

2018. szeptember 7. 10:00 óra

ELTE ÁJK Aula Magna

Auditores Ornatissimi!**Igen Díszes Hallgatóság!**

Hagyományainkhoz híven, elődeink latinul elhangzott üdvözlő szavaival köszöntöm Önöket.

Tisztelt Szenátus!**Tisztelt Vendégek, Kedves Egyetemi Polgárok!**

Sok szeretettel köszöntöm Önöket az Eötvös Loránd Tudományegyetem 2018/2019. évi tanévnyitó ünnepségén Egyetemünk dísztermében, az Aula Magnában. Talán az avatatlan szemeknek, amelyek kívülről és csak felületesen vizsgálják az ELTE épületének történéseit, könnyűszerrel úgy tűnhet, hogy itt minden évben ugyanazok az események zajlanak, mi most mégis engedjük meg magunknak a feltevést, hogy ez nem pontosan így van. Bár biztos vagyok benne, hogy a jelenlévők nagy részét kísértette már meg hasonló gondolat amint figyelmük a megállíthatatlanul közeledő évkezdés felé terelődött, valójában mindannyian tudjuk, hogy nem létezik két egyforma tanév.

Hogy ne keveredjek ellentmondásba önmagammal, ezt a kijelentést az előttünk álló tanév már most alátámasztja, hisz bármennyire átlagosnak tűnik elsőre, ahogy azt a kerek számok vagy az egyetemi évfordulók iránt elkötelezettek már észrevehették, a 2019-es év intézményünk névadójának, Eötvös Loránd halálának századik évfordulóját jelenti.

Ezért hát a 2018/2019-es tanévet az ő személyének szenteljük, egész éves rendezvénysorozattal emlékezve a nagyszerű tudósra, politikusra, egyetemi tanárra és akadémikusra, aki úgy is, mint intézményünk egykori rektora, számos területen alkotott maradandót élete során.

Eötvös Loránd nemcsak sokoldalú tehetség volt, de lelkiismeretes személyiség is, olyan ember, aki figyelmet fordított környezetére és saját ügyével mindig igyekezett másokat is szolgálni. Noha édesapjával folytatott korai levelezései rámutatnak az útkeresés nehézségeire, tanulmányai végére felnőtt apja intelmeihez. Miután Heidelbergben a kor nagy természettudósait hallgatva színjesssel doktorált - ahol tanulmányainak emlékét 1993 óta emléktábla őrzi a mai Psychologisches Institut kapuzatában - hazatért, hogy fizikai kutatásait folytatva tanári kinevezésre tegyen szert. Néhány évvel rendes akadémiai tagságának megszerzését követően az Akadémia elnökévé választották, 1891 és 1892 között az ELTE rektora, 1894 júniusa és 1895 januárja között pedig vallás- és közoktatási miniszter volt. Rövid hivatali ideje alatt számos új népiskolát hozott létre, a tanítók jutalmazására szánt összeget pedig megemelte. A szegény sorsú, tehetséges fiatalok támogatására létrejött báró Eötvös József Collegium szintén az ő kezdeményezésének köszönhető. Akadémiai elnöki székétől való visszavonulását követően életét a tanításnak és fizikai kutatásainak szentelte.

De miért fontos és mire tanít minket mindez?

Felnőni a szó hétköznapi értelmében nem több mint egyszerű biológiai folyamat – tehetetlen változás, kitéve az idő szenttelen múlásának: olyan dolog, ami tetszik vagy sem, megtörténik mindannyiunkkal. Felnőni egy feladathoz azonban egészen mást jelent. Olyan utat, amely nem ígér olcsó sikert, gyors hasznot vagy könnyen jött népszerűséget, és amelynek elején a vándornak egyebe sincs, mint lelkesedése és elhatározása, hogy saját útját követi, megvalósítva mindazt, amit arra érdemesnek tart. Ebben az állapotban nem léteznek határok, csak mindaz, amit eltervezett és azok a körülmények, amelyek megérezve saját tehetetlenségüket az ő elhatározásával szemben, megszelídülnek keze alatt, hogy céljait szolgálják. Mire ide jut, többé nem fél kibontakoztatni tehetségét és nem érez irigységet, hogy ebből más húzzon hasznot helyette. Innen tudja, hogy valóban felnőtt.

Bár ilyen értelemben mind szeretnénk egy csapásra felnőni, a sors fintora, hogy ezt csak lépésenként tehetjük meg. Ez ugyanakkor folyamatos lehetőséget nyújt arra, hogy visszatekintve értékelni tudjuk saját, korábbi lépéseinket.

Ha az egyetem elmúlt egy évét tekintjük, úgy gondolom, jó irányban haladtunk és nem tértünk le az előre kijelölt útról.

Nemcsak megőriztük eddigi értékeinket, de eredményesen bővítettük azok körét, legyen szó a nemrégiben létrejött Gazdálkodástudományi Intézetéről, amelynek képzéseit a jelenlegi felvételi eljárásban is nagy érdeklődés övezte, vagy az előző tanévben csatlakozott Savaria Egyetemi Központtól, amely idén végérvényesen megtalálta helyét az ELTE-n belül és a felvett hallgatók számában 26 százalékos növekedést ért el, miközben a bejutáshoz szükséges átlagpontszám az elmúlt két évben 42 százalékkal emelkedett. Az idei eredmények és a helyben meglévő pedagógusképzési hagyományok alapján nem meglepő, hogy a Szombathelyen alakult ELTE Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Központ a régió vezető szerepére is számot tart.

Továbbhaladva az Egyetem alapvető értékei által kijelölt úton, ahogy Eötvös Loránd kötődött a világ tudományosságához, úgy tartjuk mi is szem előtt a tudomány sokféleségét, amely küldetése szerint mindig másokat szolgál, hogy valódi válaszokat adjon az emberiség aktuálisan felmerülő kérdéseire. Mint a hazai élvonalba tartozó felsőoktatási intézmény és kutatóegyetem, kiemelt figyelmet fordítunk a kiválóság és a fiatalok előmenetelének támogatására, amelynek eredményeként számos kutatási területen érünk el sikereket, beleértve többek között az agykutatást, a kvantumtechnológiát, a mesterséges intelligenciát vagy az asztro- és részecskefizikát.

A fiatalok támogatását illetően nagy örömünkre szolgál, hogy az idén alakuló 21 új Lendület kutatócsoportból a legtöbbet az ELTE fiatal kutatói indíthatják, ahogy az is, hogy az Új Nemzeti Kiválóság Program keretében folyamatosan nagy számban nyerünk el kutatási ösztöndíjakat.

A jövő célkitűzéseit tekintve, eddigi eredményeink megtartása mellett tervezzük a kutatási infrastruktúrák további fejlesztését és az egyetem nemzetközi projektekbe történő bekapcsolását, miközben az innováció terén a cégekkel való szorosabb együttműködést szeretnénk megvalósítani, az alapkutatások megőrzése mellett.

Kedves Vendégeink!

A hazai kiválóságtól kissé eltávolodva, érdemes figyelmet fordítani arra is, hogy a XXI. század *univerzitásának* kiválósága a *nemzetközi kiválóságot* is magában kell, hogy foglalja. Ennek szellemében Egyetemünk több mint 150 kétoldalú megállapodás, 1000-nél is több Erasmus+ partnerség és 9 nemzetközi egyetemi hálózat – hazánkból több esetben egyedüli – tagjaként szoros kapcsolatot tart fenn a felsőoktatási színtér képviselőivel világszerte, Brazíliától Japánig. A nemzetközi kapcsolatok és hálózatok építésének aktív résztvevőjeként, az elmúlt tanévben számos rendezvény valósult meg Egyetemünkön is.

Ezek közül érdemes kiemelni az UNICA nemzetközi hálózat ülését, ahol az európai fővárosok egyetemeinek rektorai és képviselői mellett az Európai Bizottság is jelen volt; a partneregyetemek közös kutatásokban való együttműködését támogató CELSA éves vezetői találkozóját, amelynek elnökségét a következő egy évben az ELTE tölti be; valamint a Kárpát-medencei Nyári Egyetemet, ahol határon túli magyar fiatalok képezhették tovább magukat anyanyelvükön egy-egy speciális szakterületre vonatkozóan.

Az intézményi szinten elért eredményeken kívül itt szeretném kiemelni az egyéni eredményeket is, kifejezve elismerésemet azon nagyszerű hallgatók és oktatók felé, akik elhivatott munkájának köszönhetően Egyetemünk nemzetközi szinten, több világversenyen is sikerrel szerepelhetett.

A tudományos és tanulmányi eredmények mellett ugyanakkor nem feledkezhetünk meg az intenzív szellemi munkavégzést jelentősen támogató sportról sem, amely szenvedélyes hegymászóként Eötvös Loránd életének is szerves része volt. A 2018-as év ebből a szempontból is jelentős, hisz a hallgatóink által elért számtalan kimagasló sportsiker mellett idén ünnepeljük sportegyesületünk, a Budapesti Egyetemi Atlétikai Club, közismert nevén a „BEAC” fennállásának 120. évfordulóját. Mivel ez idő alatt a Club mindig az Egyetem tanárai, professzorai és rektorai közül választott elnököt magának, az ő munkájuk tiszteletére állítunk ma emléket a klubbal közösen emléktábla formájában.

A tábla felavatására az ünnepi köszöntők és Eötvös Loránd emlékművének megkoszorúzása után kerül sor. Talán kevésbé köztudott, hogy a BEAC első elnöke is Eötvös Loránd volt.

Az évnyitóval és az emléktábla avatással tehát hivatalosan is kezdetét veszi az az Eötvös-emlékév, amely a következő egy évben változatos programokkal emlékezik Eötvös Lorándra. Az emlékkiállítások, megemlékezések, tudományos rendezvények és sportesemények mellett Eötvös Loránd emlékbélyeg és emlékérmé is kibocsátásra kerül, miközben a nagyszerű tudós fizikai területen végzett munkásságára emlékezve első ingakísérletét is rekonstruáljuk.

Mindezek alapján úgy gondolom, mozgalmas tanév előtt állunk, és noha sosem lehetünk teljesen elégedettek, mindig törekedhetünk rá, hogy hibáinkat kijavítva jobbá váljunk, és méltó módon használjuk a ránk hagyott örökséget, amelyet esetünkben az Eötvös-emlékév is felelevenít. Hisz ha belegondolunk, **örökölni** nem csak annyit tesz, mint átmenetileg megőrizni egy-egy értéket, hanem annak a *lehetőségét* és *felelősségét* is magában hordozza, hogy gyarapítása és továbbörökítése révén mi is hozzájáruljunk ahhoz, hogy végül valóban **örökkévalóvá** legyen.

Bár ezek távoli céloknak tűnhetnek, az ilyen, hosszú távú célok adnak értelmet a jelen elhatározásainak, hogy legyen okunk belefogni mindabba, amit elterveztünk és változatos eseményekkel tölthessük meg a különben esetleg unalmasan egyformának ható tanévet is.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok mindenkinek sok sikert, hogy ki-ki a maga területén, de mégis együtt gyarapítsuk tovább a meglévő örökséget.

Köszönöm a figyelmet, változatos és eredményes tanévet kívánok!